

Primi paris
ortus.

Primi paris
neruorum in-
gressus.

In oculum in-
gressus, et in
tunicam quam
reti comparat
mus dilatatio.

Num uisorijs
sini perforati.

NIBI unde² processus albos, et neruorum modo progredientes, à cere-
bri basi initium sumere scripsimus, utrinq³ unus exoritur neruus, om-
nium corporis neruorum facile mollissimus, & circumferentia ceteris
(dummodo illi ex uarijs non permisceantur neruis) crassior. In crure nā
que, & item in brachio⁴ neruos quidem hoc primo pari crassiores repe-
rias, sed qui ex pluribus conflentur neruis inuicem coeuntibus. Vterq⁵
primi paris neruus sub cerebri basi quā⁶ sinui inhititur, cui glandula inhi-
det cerebri pituitam excipiens, antrosum nonnihil oblique fertur, dextro quidem neruo fini-
storum, sinistro autem dextrorum protenso. In progressu moxq⁷ ab ipso ortu ambo inuicē
coeunt, atq⁸ in eum permisceantur modum, ut dextrum à sinistro nulla prorsus ratione queas
discernere. adeo sanē, ut uana penitus sit quæstio, num dexter neruus in hoc congressu dextrā
obtineat sedem, an uerō sinisterum continuo ductu feratur. Quandoquidem ille neruo-
rum coalitus non aliud est, quā commune corpus à quo utrique nerui dicerentur prona-
sci, modò istius corporis ex cerebri substantia origo non indagaretur, atq⁹ illic initia neruorum
dissita apparerēt. Nerui à congressu ē caluaria ducendi inuicem mox dirimuntur, & per¹⁰ fo-
ramina ipsorum nomine insculpta, in oculorū sedes extra caluarię cavitatem prociidunt. Quip-
pe &¹¹ integri in oculos absumuntur, non quidem accuratē in posterioris oculi sedis centrum
implantati, sed neruus dextrum petens oculum ad dextrum magis latus posterioris eius sedis
implantatur: qui uerō sinistro oculo proprius est, ad latus sinistrum centri posterioris sedis o-
culi ingreditur, ac (quemadmodum & dextri oculi neruus) quādo oculum subiit, in latam de-
generat expanditur ue¹² tunicam uisorei humori proximam, & mediam oculi sedem duntaxat
ambientem, & dilatata cerebri substantiæ admodum similem: ac proinde mollem, nihilq¹³ mi-
nus quā membraneam: unde etiam Anatomicorum nonnulli hanc tunicam, quæ à reti qua-
dam imagine & uisorei dicitur, Tunicam appellare haudquaquā dignati sunt. Quod ue-
rò hæc tunica (aut quomodo cunque ipsam appellare uisum sit) præcipuum uisus organum à
multis habeatur, in oculi constructionis enarratione persequar. In præsentia enim neruos hos
aut oculos prolixius aggredi omnino præter institutum foret. quum suffecerit dixisse, uisoreis
neruos illum quem recensuimus ductum citra omnem ramorum propagationem obseruare.
hoc enim (quemadmodum & dextri nerui cum sinistro mox ab exortu coitum) peculiare ra-
rumq¹⁴ uisorei nerui sibi uendicant. Quinetiam inter reliquos corporis neruos, hi duntaxat me-
atu qui sensu diiudicari possit, perforati dicuntur: quapropter Græcis (præcipue autem He-
rophilo & Eudemo, præter quos & alij nuncupabantur. Ceterum ego eiusmodi meatum mihi aliquā-
do occurrisse neuiquam queo asserere, quantum uis etiam canum adhuc uiuentium & alio-
rum grandium animalium uisoreis neruos, uel hac solū occasione aggressus sim, et hominis
cuius caput adhuc à decollatione calebat, uixq¹⁵ quarta horæ parte quum neruos intuerer ab-
truncatum fuerat, ipsos non oscitanter spectauerim, ac calente aqua sedulo fouerim. At-
que ut eiusmodi meatus toto neruorum progressu me penitus latuit, ita sanē in mutuo ner-
uorum coitu is neuiquam se obtulit. utcunque tamen hunc inibi oportebat esse insignem,
si modò nerui ob hoc ex Galeni sententia congregarentur, quo minus simplicia nobis ge-
mina perperam uiderentur. Porro ijs qui de congressu hoc meatu que acriter citra partium
inspectio nem indies altercantur, non grauabor duo quæ in congressu animaduerti, hinc adijce-
re, quò & hinc suarum nugarum argumenta petant. Patauij itaque adolescens suspensio ne-
catus publicæ sectioni adhibitus fuit, cui ante annum dexter oculus à carnifice erutus fuerat:
deinde mulier, eodem supplicio affecta, cui dexter quoque oculus ab ineunte ætate emarcue-
rat, sinistro interim integerrimo. Mulieri dexter uisorei neruus toto progressu longē te-
nuior sinistro uisebatur, non solum in ea sede qua iam oculo inferebatur, uerum in exortu
quoque & in dextra sede congressus neruorum. ac præterquam quòd dexter tenuis erat, du-
rior quoque & rubicundior cernebatur, uti sanē & in adolescente: sed dexter non admo-
dum neque crassitie, neque mollitie adhuc sinistro cedebat. His ille accessit, cuius neruos
uisoreis in illo congressu inuicem non nasci, neq¹⁶ sese contingere uidimus. sed dexter non-
nihil ea sede qua caluariam egressus fuerat, sinisterum reflectebatur: quasi non coalitus
occasione nerui congregarentur, uerum ut commodē per suum foramen ē caluaria proci-
derent, potissimū quum etiam hoc ductu ingredientibus in oculi posterioris sedis medium nō in-
ferantur.

rantur. Hunc ductum sinister neruus etiam referebat, non tamen ita
quin notatu digno intervallo dexter à sinistro dehisceret. Quā se-
dulo autem ac sollicitē eius uiri familiares interrogauerimus, num illi
omnia gemina perpetuò oculis obuersarentur, neminē Naturæ ope-
rum cognitione flagrantem ambigere sat scio. at nihil aliud resciscere
licuit, quā ipsum de uisu nunquam conquestum fuisse, uisusq¹⁷ præ-
stanti semper ualuisse, familiaresq¹⁸ de uisorei duplicatione nihil unquam intellexisse. Quòd
uero Cassius, et alij nonnulli, quum causam rimātur, quam obrem dextra cerebri sede uulnera-
ta, aut alioquin læsa, corporis sinistra pars neruorum resolutione infestetur, integra parte de-
extra, neruos omnes in ortu decussatim ferri: seu neruos à dextra cerebri & dorsalis medulle se-
de pronatos, in sinistram corporis regionem distribui, & contra asserant, apud me elegantis-
simum, & inter somnium ab illis problematum interrogatoribus excogitatum signum
habetur. quum¹⁹ secundi paris neruorum ac dein²⁰ tertij &²¹ quarti parum, dextri exortus à
sinistris aliquot digitorum amplitudine inuicem distent, ut modò de alijs neruis nihil dicam;
idq²² pariter sileam quī uisoreis porcorum neruos subindenō continuos, sed perinde ac crurū
neruos, quasi ē multis funiculis conflatos spectarim, ne in aliam quampiam prolixiorem disce-
pationem sermo defleat, præcipue cum illis dissectionum professoribus, qui dextrum cere-
brum penitus à sinistro diremptum posteris tradiderunt.

DE SECUNDO PARI NERVORVM
cerebri. Caput V.

ONI VI²³ secundi exortus, nequaquam ex infima mediaq²⁴ quodam
modo (quod ad latera spectat) basis cerebri sede, ut²⁵ uisorei pendet.
Dein præsentis coniugij nerui plurimum uisoreis crassitie cedunt, quam-
uis interim duritia eos superent, usq²⁶ ab illis multum uariant. Paulò po-
sterius enim quā uisorei, ex cerebri basis lateribus principium ducunt,
quòd hæc cerebri regio nonnihil durior illa sit, à qua uisorei origo su-
mitur. Atq²⁷ id merito accidit, siquidem secundi paris neruos musculis in-
ferēdos, duriores ipsi uisoreis esse oportuit. Prorept enim neruus dexter (quòd et de sinistro,
nisi peculiariter sermone quid addatur, in neruorum serie semper subaudiendum est) sub ce-
rebri basis latere ad²⁸ foramen in oculorum sedis radice sibi cum alijs aliquot uasis commune.
Quamprimum autem ē caluariæ excidit amplitudine, in ramos dissectus septem²⁹ musculis o-
culo proprijs ramulos offert, illorum motibus præfectus.

DE TERTIO PARI NERVORVM
cerebri. Caput VI.

TERTIVM par duplici radice utrinq³⁰ principium sumit, una quidē cras-
siori, cui opportunē tertij paris nomen accommodaueris, altera autem lō-
ge tenuiori & duriori, et neq³¹ in ipso exortu, neq³² etiam in progressu, crassio-
ri radice commissa. Huius enim initium nō modico in posteriora interval-
lo, ab illius exortu distat: adeo sanē, ut uerius graciliorem hanc radicem pe-
culiare par, quā tertij paris portionem, quis esse assereret. At quū omnes
Anatomicorum proceres hanc tertio pari ascripserint, nihil sanē obstitit
manifestioris doctrinæ studio, & me etiam cum tertio paritenuem illam posterioremq³³ radicē
aggredi: prius tamen studiosos admonentem, in libro de Neruorum sectione (quem Galeni
libri uix fragmentum censuerim) parum rectē tertium par secūdo mollius esse, tradi. Exoritur
itaq³⁴ gracilior hæc tertij paris radix à latere basis cerebri, ubi dorsalis medulla ab ipsa³⁵ initū du-
cere aufpicatur. Hinc recto tramite sub cerebri basi antrosum progrediens, duram cerebri mē-
branam perforat, & secundo neruorum pari attensa cum ipso per³⁶ commune foramen in oculo
si sedem prociidit, ilico in quatuor dissecta propagines. quarum³⁷ prima sursum in adipe oculo
rum musculis obducto excurrent, per³⁸ peculiare foramen ad frontis cutem & musculosam
huius sedis substantiam digeritur, frontis cutis & palpebræ superioris motibus præfecta. Se-
cunda propago deorsum ducta, mox in³⁹ foramen sibi priuatim exculptum fertur, quousq⁴⁰ in
anteriorē superioris maxillæ sedem prolatur, ac multiplici serie dispensetur in⁴¹ musculos
superius labrum et nasi alam extrorsum in suo latere mouentes, ac demum in ipsum labrum &
incisoriorum dentium gingiuas. Tertia propago⁴² foramine etiam priuato utens, post⁴³ carū
culam in interiori angulo oculi conspicuam, narium adit amplitudinem, inibi in narium dege-
nerans

Duplex utrin-
que tertij par-
is radix.

Tenuioris ra-
dis ortus et
series.